

חמש לשונות הגאולה וחמשת הכוסות

תרגום : שמואל רטבי

התרגום נעשה כחלק ממיזם 'ההגדה של מניטוי' – לקט פירושים של מניטוי על הגדה של פסח, בהפקת משה אבוחצירא

לְכֹן אָמַר לְבָנָי – יִשְׂרָאֵל, אֲנִי ה',

וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתְּנוּזַת סְבֻלַּת מִצְרַיִם,

וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַבְדֹתָם:

וְגָאֵלְתִּי אֶתְכֶם בְּזֹרֹעַ נְטוּיָהּ, וּבְשִׁפְטַיִם גְּדֻלִים:

ולקזזתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלקים וידעתם כי אני

ה' אלוקיכם המוציא אתכם מתנוזת סבולות מצרים:

והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת אתה

לאברהם ליצזוק וליעקב ונתתי אתה לכם מורשה אני ה':

וארא ו,ו-ח.

הביטוי "לכן" בלשון הקודש, פירושה החלטה שלא ניתן לבטל אותה, דבר הקרוב לשבועה.

המילה "סבולות", פירושה מעמסה, משואי, היא משורש "סבל".

הפועל הראשון, "והוצאתי", הוא כנגד כוס ראשונה של הסדר.

הפועל השני, "והצלתתי", הוא כנגד הכוס השנייה.

הפועל השלישי, "וגאלתי" אתכם בזרוע נטויה ובשפטים גדולים, כנגד כוס שלישית.

המילה "שִׁפְטִים" מצביעה גם על מופתים וגם על אסונות. שורש המילה היא "שפט", כמו ב"משפטים", ופירוש הדבר כי מדובר כאן בשפיטה ובענישה ממש.

1

וּלְקִזְזוֹתַי אֶתְכֶם לִי לְעָם, וְהֵייתִי לָכֶם לְאֱלֹקִים; וַיִּדְעֶתֶם, כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם, הַמּוֹצֵיא אֶתְכֶם, מִתַּחַת סִבְלוֹת מִצְרַיִם

וארא, ו' ז' :

הביטוי "ולקזזתי אתכם לי לעם" והביטוי "והייתי לכם לאלקים" מופיעים יחד מספר פעמים במקרא, אבל לא תמיד בסדר זה. או ש"אקזז אתכם לי לעם ואז, אהיה לכם לאלקים",

או ש"אהיה לכם לאלקים" ורק אז "אקזז אתכם לי לעם".

מקוצר הזמן, לא אוכל להסביר לכם מה ההבדל. אם אתם רואים את שני הביטויים בסדר ההפוך, תעיינו במפרשים. שימו לב כי שני הביטויים אינם מיועדים לאותם החלקים בעם ישראל.

נראה כי המטרה טמונה בפועל הרביעי, "ולקזזתי", אך ישנו גם שם פועל חמישי, "והבאתי", ככתוב בפסוק ח' :

" וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם, אֶל-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר נְשָׂאתִי אֶת-יָדִי, לָתֵת אֶתָּה לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב; וְנָתַתִּי אֶתָּה לָכֶם מוֹרָשָׁה, אֲנִי ה' "

נשיאת / הרמת היד, היא התנועה שהאדם עושה בעת משפט, כשהוא נשבע לומר רק את האמת.

ברור ומובן מדוע יהודי הגולה אינם נוהגים לשתות את הכוס החמישית המקבילה לפועל החמישי הוא... "והבאתי"

הבה נעמיק בעניין הכוס החמישית הזאת.

מדובר כאן במבחן אמיתי. בימינו, שותים את הכוס החמישית רק אלה המכירים כי הפועל החמישי התגשם, ושהקב"ה, הוא הוא שקיבץ אותנו לכאן. אלה שאינם מכירים בכך שמה' היתה זאת, אלה אינם שותים את הכוס החמישית.

אני אומר כאן דבר נורא :

פירוש, כי מי שאינו שותה את הכוס החמישית אינו מכיר בעובדה כי הקב"ה הוא זה שהשיב אותנו לארצנו וקיבץ אותנו כאן בארץ ישראל.

אם כך, אם זה לא הקב"ה, אז מי הוא זה ואיזהו שהשיב אותנו ?
הציונים ?

אמירה שכזאת היא כמו לטעון כי משה רבנו הוא זה שהוציא אותנו ממצרים.

תמצית מפירוש שנתן הרב על הפסוק בפרשת "וארא", ו', ו' :